

Nova partnerstva koja vode ka uspehu

STRANA 2

Mladi stidu veštine za poslove u gostiteljskoj industriji

STRANA 3

Budućnost poljoprivrede na Kosovu zasnovana na ugovoru

STRANA 4

2018
JULI

Bilten.

PROMOVISANJE
ZAPOŠLJAVANJA
U PRIVATNOM
SEKTORU

Izrada urbanog odredišta!

Da li ste znali da u toku jedne godine u proseku oko 200.000 turista poseti Prištinu? Kako dolaze ovde i zašto dolaze, iskustva za kojima teže i šta im grad nudi su pitanja koja opština Priština, kao glavni grad Kosova, smatra kao prioritet u okviru svojih proaktivnih napora da grad Priština postane privlačna urbana destinacija, pogodna za sve – za celo godišnji turizam. Grad ima karakter i nudi mnoge usluge i proizvode za turiste.

“Imamo 30% porasta broja posetilaca svake godine. Opština Priština ima za cilj da iskoristi ovu priliku putem olakšavanja boljeg priliva turista omogućavajući bolja iskustva i bolje proizvode, kako bi se osigurao njihov ponovni povratak. Želimo da pravilno promoviramo naš grad“, kaže Yll Rugova, direktor direktorata za omladinu i kulturu u opštini Priština.

U tu svrhu, tokom marta 2018 godine

opština Priština i projekat Promovisanja Zapošljavanja u Privatnom Sektoru (PPSE) potpisali su Memorandum o Razumevanju za razvoj turističke strategije Prištine. Strategija obuhvata i stvaranje efikasnog modela upravljanja kulturnim spomenicima, razvoj novih turističkih proizvoda, restauraciju kulturnog nasleđa i obuku vodiča. Osim toga, biće osnovana i dva nova muzeja za promociju savremene umetnosti na Kosovu: muzej “Ibrahim Kodra” i Muzej savremene i moderne umetnosti.

Obim saradnje između opštine Priština i PPSE doprinosi održivoj turističkoj praksi. To utiče na intenziviranje promocije grada kao destinacije, povećanje broja posetilaca i turista, na dužinu njihovog boravka u Prištini i potrošnju. Zauzvrat, direktno doprinosi rastu kosovskog turizma i lokalne ekonomije stvaranjem novih radnih mesta, povećanjem prihoda i blagostanja uopšte.

Muzej Ibrahim Kodra

■ Kolekcija od oko 100 radova Ibrahima Kodre biće izložena u najnovijem muzeju koji se osniva u Prištini, posvećen poznatom slikaru koji je 1967 godine izlagao svoje slike na Kosovu.

Mapiranje odredišta

■ Akteri iz privatnog i javnog sektora turizma sakupili su se na radionici za analizu odredišta kojom je facilitirao Svisscontact kako bi kohezivno razmatrali kako mapirati Prištinu kao turističku destinaciju.

Nova omiljena destinacija za putovanja: Priština, Kosovo

■ Pogledajte video izrađen od strane Top Channel, Albania na linku: <https://bit.ly/2vbGeqL>

NAJVAŹNIJI DETALJI IZ NAŠEG RADA

CENTRALNO POZICIONIRANJE: Promocija zapošljavanja u privatnom sektoru, faza II: Novembar 2017 - Novembar 2021

■ “Švajcarska vlada je posvećena podršci za postizanje održivog ekonomskog rasta i blagostanja za sve”, rekao je Jean-Hubert Lebet, ambasador Švajcarske na Kosovu na ceremoniji lansiranja druge faze projekta za zapošljavanje u privatnom sektoru. U ovoj fazi, PPSE će podržati ekonomski rast Kosova kroz kreiranje zapošljavanja i unapređenje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća, sa ulaganjem od preko 7 miliona švajcarskih franaka. Možete pogledati video koji sumira rezultate, prve faze na linku: <https://bit.ly/2O16VCg>

Informacije o Kosovu kao turističkoj destinaciji dostižu šire azijsko tržište

■ ”Kosovo se razlikuje od onoga što sam očekivala. Ali to je lepa zemlja, sa lepom prirodom i puno istorije. Kosovo je veoma lepo i mirno” - kaže Lauren Kim, turistički novinar agencije Newspim.com u Južnoj Koreji. Ona kaže da je Kosovo vredno posetiti. Lauren je bila deo grupe novinara iz Južne Koreje koji su u maju ove godine boravili na Kosovu kako bi istražili Kosovo kao destinaciju. Intenzivno iskustvo južnokorejskih novinara na Kosovu obuhvatalo je Zip-liniju u Peći, verske i istorijske objekte u Prištini, Peći, Đakovici i Prizrenu, pejzaže, tradicionalne kamene kuće u Juniku. Grupa novinara je isprobala lokalna jela, pa čak i učestvovala u izradi flije! Pogledajte video na linku: <https://bit.ly/2JZLa7J> Četvorodnevnu posetu južnokorejskih nov-

inara koju je organizovala Fibula omogućila je Ambasada Republike Kosovo u Japanu, u saradnji sa Turkish Airlinesom, i uz podršku projekta PPSE-a.

Ranije tokom 2018 godine, još jedna grupa od 55 međunarodnih turoperatora, prvenstveno iz azijskih zemalja, posetila je Kosovo tokom dvodnevne posete upoznavanja u okviru osmodnevne balkanske radionice koju je organizovala “Travel Shop Turkey”. Poseta na Kosovu je organizovana od strane lokalnog turoperatora “Veneta Travel”.

Svrha takvog upoznavanja i putovanja je promocija Kosova na međunarodnom nivou kao atraktivne turističke destinacije.

Nova partnerstva koja vode ka uspehu

■ U prvih šest meseci 2018 godine, PPSE je potpisao nekoliko novih sporazuma sa lokalnim partnerima kako bi podržao aktivnosti koje se kreću od uvođenja specializovane proizvodnje sadnica, do proizvodnje semena bundeve, organske sertifikacije, uzgajanja lekovitih i aromatičnih biljaka (LAB) ili uvođenja organskih ulaza za proizvodnju esencijalnog ulja. Svi ovi sporazumi o partnerstvu imaju za cilj donošenje inovacija, poboljšanje procesa i povećanje mogućnosti zapošljavanja. Agrobora će uspostaviti 2,000m² specializovanog staklenika za

proizvodnju sadnica, kako bi se povećala proizvodnja i zadovoljile potrebe prerađivača kroz saradnju sa 800 poljoprivrednika. Peppermint International će uspostaviti prvu proizvodnju, polu-procesiranja i obrade LAB-a na severu Kosova. Produktet Natyrable të Kosovës će uspostaviti prvu liniju za proizvodnju semena bundeve na Kosovu koristeći poboljšanu tehnologiju. 99 LULE će ugovoriti 10 ženskih farmera i povećati površinu zemlje kako bi se kultivisale četiri nove LAB kulture. Asocijacija ORGANIKA će podržati kompanije koje se bave LAB-om i proizvodi-

ma od šumskog drveta da bi pristupili novim tržištima i povećali kvalitet proizvoda. Budite spremni na više aktivnosti!

Mladi stidu veštine za poslove u gostiteljskoj industriji

■ Kao uspešan diplomirani trener za obuku konobara koju organizuje Turistička organizacija Gračanica (TOG), Teodora Đokić sada ima više od jedne opcije za svoju profesionalnu budućnost. Nakon završetka teorijskih i praktičnih delova obuke "Postoji puno što mogu učiniti. Mogu raditi posao sa polovičnim radnim vremenom kao konobarica, ili otvoriti sopstveni biznis i koristiti svoje znanje kako bih obučavala svoje zaposlene" – kaže Teodora.

Ona je jedna od pedesetak mladih iz Gračanice koji su stekli nove veštine koje će im pomoći da pronađu posao u ugostiteljskoj industriji, uglavnom kao konobari, ili kako bi bili što bolji u obavljanju svog posla. Boban Petrović iz TOG-a, koji je organizovao obuku uz podršku PPSE-a, naglašava da osim što se mladi tokom obuke opremaju veštinama obuka takođe pomaže i restoranima i hotelima u regionu da poboljšaju kvalitet usluge i da na

taj način privuku što više turista. Teodora vidi druge pogodnosti sa obuke "U stvari, veštine koje smo naučili su korisne u svakom poslu koji uključuje komunikaciju sa ljudima." Takođe, Teodora sada može pružiti odlične savete kako da uparite hranu sa pravim vinom, a to je isto tako veoma važno. Pogledajte video na linku: <https://bit.ly/2Ol954M>

Ponuda Made in Kosovo dostiže do međunarodnog tržišta

■ Sektorski definirani sajmovi predstavljaju važnu priliku i marketinški kanal za kosovska preduzeća da izlažu i promoviraju proizvode, usluge, zemlju kao destinaciju, i takođe da omoguće kompanijama da prate razvoj u svetu. Ove godine PPSE je podržao četiri kosovska preduzeća da učestvuju na nekoliko međunarodnih sajmova. U februaru sudna BIOFACH-u vodećem svetskom sajmu na temu organske hrane u Nemačkoj, izlagala četiri prerađivača i izvoznika organske ne-drvene šumske industrije, Agroproduct, Hit-Flores, Eurofruti i Fungo LLC. Njihovo učešće je koordinisalo udruženje ORGANIKA. "Sajam BIOFACH u Nemačkoj bio je najuspešniji sajam na kojem je Agroproduct do sada izložio svoje organske proizvode. Podrška PPSE bila je presudna", rekao je Halit Avdiaj, vlasnik

kompanije. Tokom meseca marta, Outdoor Kosovo, Altavia Travel, Eurokoha, Albtour i Kosovo Holidays izložili su turističku ponudu na vodećem svetskom sajmu putovanja ITB Berlin. Ove godine PPSE je partnerstvom sa Udruženjem drvoprerađivača Kosova i USAID-ovim privatnim sektorom EMPOVER podržao i promovisao učešće sedam kosovskih firmi za preradu drveta - Elnor, Shehu, Binni, Greenhouse, Koba, Graniti i Lesna - na dvogodišnjem sajmu Swissbau u Švajcarskoj. Kosovska Agencija za investicije i podršku preduzećima bila je partner na međunarodnom sajmu i blisko sarađivala sa izlagačima o tome kako se kretati na industrijskim sajmovima maksimizirati mogućnosti za poslovanje, kako izlagati ponudu, sprovesti umrežavanje i kultiviranje imidža zemlje.

DA LI STE ZNALI...?

A

Rollercoaster (rotirajući voz), zip linija (klizanje metalnim užetom), šetnje po mostovima pomoću konopca, letovi na balonu i alternativni smestaj su neki od novih turističkih proizvoda koji se mogu razviti na Kosovu, čime će se moći povećati vrednost zemlje kao destinacije. Preporuke za oko 25 novih turističkih proizvoda uključene su u izveštaj kompanije MDP Consulting and Engineering francuske firme koja je naručena od strane PPSE-a kao deo aktivnosti za podršku razvoju turizma na Kosovu. Ove preporuke uključuju planinske, kulturne, urbane i avanturističke proizvode, koji mogu transformisati turističku ponudu na Kosovu. Pročitajte izveštaj <https://bit.ly/2Mx8hJ2>

B

Razvijte svoj biznis novim i poboljšanim proizvodima! Program "Coaching for Growth" (Savetovanje za razvoj) od strane CEED Kosova prilagođen je potrebama izvršnih direktora i viših menadžera iz prehrambene industrije i kompanija za proizvodnju slatkiša na Kosovu, kako bi dostigli svoje vizije biznisa. Do sada organizovane sesije kroz program dizajnirane su tako da opreme kompanije sa najnovijim modelima razvoja i poboljšanja proizvoda kako bi povećale ukupne kapacitete preduzeća. Pročitajte više o programu na linku: <https://bit.ly/2OkqyKN>

C

Upoznajte korpus starijih stručnjaka iz Švajcarske. Penzionisani profesionalci iz korpusa stručnjaka (SEC) volontiraju svoje znanje i iskustvo malim i srednjim preduzećima kojima je potrebno takvo profesionalno savetovanje ali koja ne mogu priuštiti konsultante. Cilj usluga SEC-a pruženih od strane penzionisanih dobrovoljaca je povećanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća, poboljšanje nivoa veština njihovih zaposlenika, podrška održivom razvoju i generisanje zapošljavanja. Ovde možete naći priču o njihovom radu: <https://bit.ly/2KBRfaL> a za detaljnije praktične informacije možete preuzeti brošuru na ovom linku: <https://bit.ly/2OTJQLZ>

D

Ananas Impex: od 4 do 24 tone paprika u 24 sata. Od 70 do 120 poljoprivrednika u mreži. Gotovo udvostručen broj hektara posejanog lokalnog zemljišta. Dodato je oko 12 novih radnih mesta. Više proizvoda dodato na policu, uz ostale naliniji. Švajcarska je dodata kao zemlja za izvoznu destinaciju. Dodatno voćno punjenje: prodaja je povećana za 500%, više od 60 farmara dodato u mrežu saradnika, i više od 15 novih stalno zaposlenih stvorenih do sada. Ova dva primera sumiraju neke od dosadašnjih rezultata partnera iz PPSE-ove prve faze kroz Opportunity Fond (Fond mogućnosti) koji pokazuju da je podrška u pravom trenutku presudna za preduzeća.

U februaru sudna BIOFACH-u vodećem svetskom sajmu na temu organske hrane u Nemačkoj

NACRT PLANA ZA PROMENU

Budućnost poljoprivrede na Kosovu zasnovana na ugovoru

■ Kako se pitanja koja tište zemljoradnike, proizvođače sadnica i centra za sakupljanje mogu adresirati u jednom potezu? Unesite reč "ugovaranje". Ukratko, ugovaranje se podrazumeva kada poljoprivrednik uzgaja povrće za kupca u skladu sa prethodno dogovorenim sporazumom - Ugovorom.

Evo jednog primera kako PPSE promoviše poljoprivredne ugovore povrća na Kosovu. Preduzeće za preradu povrća potpisuje ugovor sa Agro Celina za određene količine i kvalitetnu klasu specifičnih hibridnih sorti. Agro Celina uspostavlja mrežu zemljoradnika koji su sposobni i spremni da proizvode navedene kulture. Agro Celina povezuje specializovanog proizvođača sadnica sa poljoprivrednicima. Drugi kupuju sadnice od prvog, umesto da ih kultiviraju koristeći

tradicionalne metode. Agro Celina prikuplja proizvode i isporučuje ih procesoru.

The benefits of contract farming are many. poljoprivrednici dobijaju pristup do specializovanih proizvođača sadnica koji snabdeavaju sadnice i tehnike kako bi osigurali kvalitet proizvoda i sa druge strane, specializovani proizvođači sadnica donose informisanu odluku o tome koje sorte sadnica treba da proizvede, dok obezbeđuju tržište. poljoprivrednici stižu pristup do većih domaćih i stranih kupaca kroz centar za prikupljanje, koji je potpisao ugovore sa tim kupcima. I, poljoprivrednici postaju samostaljniji.

"U našem sadašnjem kontekstu, ova ugovorna poljoprivredna aktivnost je in-

ovacija", kaže Fehim Redžepi. "Podrška Svisscontact-a kroz projekat zapošljavanja u privatnom sektoru bila je katalizator pokretanja promene. Potpisivanje ugovora nije samo sama promena. Prava promena je da smo izazvali tradicionalni mentalitet i oblikujemo novi način za poljoprivrednike. Ovo će imati dalekosežne efekte."

Kroz ovu aktivnost, poljoprivrednici posmatraju u praksi kako je planiranje važno za budućnost. To ne samo da smanjuje troškove, već takođe pomaže u eliminisanju nesigurnosti i pružanju boljeg života porodicama i zajednici.

Pročitajte celu priču na linku: <https://bit.ly/2uDXRiJJ>

Ul. Sylejman Vokshi Br.42 |10000 Priština, Kosovo
Tel: +383(0)38220403
email: ppseinfo@swisscontact.org
Internet stranica: www.ppse-kosovo.org and
www.swisscontact.org/kosovo
www.facebook.com/ppse.kosovo

Promovisanje zapošljavanja u privatnom sektoru

Projekat Promovisanje zapošljavanja u privatnom sektoru, finansiran od strane Švajcarske agencije za razvoj i saradnju, sprovodi organizacija Swisscontact i Riinvest institut.